No. 1517 Zaterdag 25 Januari 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

PROTEST

VAN HET

CURAÇAOSCHE VOLK

TEGEN DE VERWERPING DER

ONDERWIJS-SUBSIDIE.

LANDGENOOTEN,

Donderdagavond (16 Jan) hebben zeven leden van den Kol. Raad een stem uitgebracht, die een algemeene verontwaardiging heeft gewekt in geheel ons volk. En niet alleen onder de katholieken, maar ook onder alle onpartijdige lieden, die de rechtvaardigheid erkennen als wet en regel van geheel hun leven.

Juist in dit jaar, waarin wij het gouden feest onzer vrijheid gaan vieren, is geheel ons katholieke volk miskend en verongelijkt in zijn heiligste en billijkste recht, het recht op het onderwijs zijner kinderen.

En dat recht is miskend juist door diegenen, die het met alle kracht hadden moeten verdedigen, — door hen, die heeten *vertegenwoordigers van het volk* — door degenen, die zetelen in den Kol. Raad, om het belang des volks voor te staan.

Die zeven leden hebben hun stem uitgebracht ten nadeele van de overgroote meerderheid van het volk, dat zij vertegenwoordigen. Aan onze katholieke scholen hebben zij een subsidie, een onmisbare hulp ontzegd. Zij weigeren een katholiek onderwijs aan onze kinderen.

Men vergete niet, dat bijna geheel ons volk katholiek is. Geheel onze kolonie van Curaçao telt 55.160 bewoners. En onder hen zijn er 48.218 katholieken.

Als katholiek volk hebben wij het recht aan onze kinderen een katholiek onderwijs te geven. Dat recht is erkend in Holland. En men kan ons in de Kolonie niet ontzeggen, wat onzen broeders in het Moederland gegeven wordt.

Wij hebben ook recht, dat het Gouvernement ons een katholieke school geeft, evenals het voor anderen een neutrale school openstelt.

Men kan aan 48.000 katholieken niet weigeren, wat men aan 7.000 anderadenkenden verleent. Wet voor een, wet voor allen. Ieder weldenkend Liberaal zelfs moet ons hierin toestemmen. Immers hun devies luidt: *„Vrijheid, Gelijkheid."*

Zien wij nu, hoe het Gouvernement tot heden deze wet der gelijkheid heeft opgevolgd.

Op de openbare school zijn er 1148 leerlingen. En elk hunner kost het Gouvernement jaarlijks ongeveer

Negentig gulden.

Op de katholieke scholen zijn er 4907 leerlingen. En elk hunner kost het Gouvernement jaarlijks ongeveer

Zes Gulden.

Is dat geen onduldbare onrechtvaardigheid in deze eeuw van gelijkheid?

Onze Gouverneur, Mr. TH. NUIJENS, die door allen wordt geëerd als een rechtvaardig Magistraat, wilde dat onrecht herstellen, aangedaan aan 48.000 zijner onderdanen.

En hier brengen wij ZHEG. de hulde onzer oprechte dankbaarheid.

Hij heeft gezorgd voor de verbetering van onze haven, die het leven is van onzen handel.

Hij heeft gezorgd voor de stroohoedenindustrie, die het leven is van ons volk.

Hij heeft ook gezorgd voor het volksonderwijs, de eerste voorwaarde voor welvaart en zedelijkheid.

Hij wilde de subsidie voor de katholieke scholen verhoogen.

En dit zou het gevolg wezen dier nieuwe subsidie:

In plaats van

Zes Gulden,

zou iedere leerling der katholieke school aan het Gouvernement jaarlijks kosten:

Negen Gulden, Vijf en Twintig cent.

Terwijl voor ieder kind der openbare school

Negentig Gulden

betaald wordt, werd er voor ieder kind der katholieke school slechts gevraagd:

Negen Gulden, Vijf en twintig cent.

Kan men zich rechtmatiger en billijker verzoek voorstellen? En is het geen schreeuwend onrecht, zulk een rechtmatigen eisch af te wijzen?

Welnu dat onrecht is Donderdagavond gepleegd.

Vóór de subsidie stemden de Heeren;

My. S. L. Maduro, E. M. Penso, J. Sutherland, B. Zeppenfeldt.

En bij dezen betuigen wij HEd. onzen oprechten dank.

Tegen stemden de Heeren:

E. Lansberg, A. G. Statius Muller, C. S. Gorsira JPEz., H. P. de Vries, Dr. de Casseres, C. Forbes, P. Winkel.

Wij publiceeren hunne namen, opdat geheel ons volk wete, hoe deze zeven *Vertegenwoordigers van het volk* (?) ons belang behartigen.

Deze heeren hebben een ietwat vreemde opvatting van de rechtvaardigheid.

Zij achten het billijk negentig gulden te betalen voor elken leerling der openbare school, maar het schijnt hun onbillijk *negen gulden, vijf en twintig cent* te betalen voor elken leerling der *katholieke* school. Dat schijnt hun te veel.

Het votum door hen uitgebracht heeft meer gevolgen dan zij wellicht denken.

Het druischt in tegen het belang van den Staat zelf. Want als morgen het Apostolisch Vicariaat alle katholieke scholen sluit, dan heeft de Staat *een paar honderdduizend gulden* te betalen om onze kinderen te onderwijzen. En met dat al zullen er nog geen meesters gevonden worden, om onze kinderen in de buiten-distrikten te onderwijzen.

Het druischt in tegen den wil van den Gouverneur, die zooveel doet voor het welzijn van zijn volk.

Het druischt in tegen de intentie van den Minister, die den Gouverneur heeft aangemoedigd, deze subsidie voor te stellen.

Het druischt in tegen het oordeel der Schoolcommissie, die in dezen meer bevoegd is, dan al die zeven leden te zamen.

Het druischt in tegen den wil van 48.000 katholieke Curaçaonaars, die zich gekrenkt voelen in hun heiligste overtuiging, en hun billijkste eischen.

Landgenooten, zoo iets had zonder protest kunnen passeeren in de wildernis van Indië, maar niet in een beschaafd land en met een vrij volk zooals wij. Wij zijn een vrij volk en wij dulden noch onrecht noch tirannie. En daarom protesteeren wij in naam der natuurlijke rechtvaardigheid, die een kaakslag ontvangen heeft.

Wij protesteeren in naam van 48.000 katholieken, die zijn gekrenkt.

Wij protesteeren in naam van de vrijheid, wier heiligste rechten zijn geschonden.

Want de eerste vrijheid, is de vrijheid van onderwijs, de vrijheid om onzen kinderen te geven een katholieke opvoeding.

En die vrijheid wordt verstikt, als men haar zelfs geen adem laat om te leven.

Wij protesteeren in naam der beschaving, wier vooruitgang door dit votum wordt gestremd.

Vijftig jaar heeft het Vicariaat gewerkt en geworsteld voor de ontwikkeling en beschaving van ons volk. Vijftig jaar heeft het de uiterste pogingen aangewend, om het volk vooruit te sturen.

En in plaats van hulp vindt het tegenwerking, en dat wel van lieden, die altijd pronken met den naam van vrienden des volks, voormannen der beschaving.

Volk van Curaçao, ken nu uwe waarachtige vrienden.

Wij protestesteeren tegen het votum dat de rechtvaardigste wet ter wereld verwierp.

En de vrijheid, die ons hier geweigerd is, verwachten wij van die Beminde Koningin, wier Roemruchte Vader eenmaal de vrijheid gaf aan ons volk.

Dáár zal de rechtvaardigheid worden erkend, dáár zal ons recht wedervaren, dáár zal men onze vrijheid beschermen,

Curaçao, 20 Januari 1913.

In naam der bevolking.

J. Boer.
Th. Boer.
James Corsen.
Josef Ellis.
W. M. Hoyer.
J. S. Joubert.
J. H. R. Joubert.
R. de Lannoy.
F. Puppe.
Jb. Thielen.
W. S. Ulder.
Th. Vidal.

De Subsidieverhooging

IN DEN

KOLONIALEN RAAD.

Diep verontwaardigd heeft men algemeen kennisgenomen van het verwerpen door den Kolonialen Raad van de subsidieverhooging voor de Bijzondere Scholen.

Onnoozelen, die wij waren, dat wij nog durfden veronderstellen, dat de meerderheid van den Raad rekening zou houden met het rechtmatige verlangen van de overgroote meerderheid der bevolking!

Geen oogenblik schijnen die zeven wijzen er aan gedacht te hebben, dat zij ook de Katholieke bevolking vertegenwoordigen. Die Katholieke bevolking, over het algemeen arm, is niet in staat hare eigen scholen te bekostigen, en heeft daarom het recht te eischen, van den Staat, dat deze voldoende voor het volksonderwijs zorg draagt. Met het Neutraal Onderwijs mag zij geen genoegen nemen; dat verbiedt hare geloofsovertuiging, welker eerbiediging de Grondwet waarborgt. In het volksonderwijs kan derhalve niet anders worden voorzien dan door voldoende subsidiëering der Bijzondere Scholen.

Geheel in dezen geest spreekt het Reglement op het Beleid der Regeering in de Kolonie Curaçao.

Maar de meerderheid in den Raad houdt met dit alles geen rekening; die meerderheid bestaat nu eenmaal uit personen, die verklaarde tegenstanders zijn van de Bijzondere School; zij volgen bij de beslissing in den Raad hun persoonlijk gevoelen en zullen nooit medewerken tot het tot stand komen van een wet ten gunste van de Bijz. School, al is dit nog zoo in 't belang der Kolonie, al is dit het rechtmatig verlangen van de overgroote meerderheid der bevolking, welke zij mede vertegenwoordigen.

Het Apostolisch Vicariaat, dat 23 scholen heeft opgericht in de Kolonie en meer dan 100 onderwijzers en onderwijzeressen ten zijnen laste heeft, moge al klagen, dat een subsidie van nauwelijks 300 gulden per persoon ontoereikend is, en bij het onderhoud der 23 scholen, 23 woningen van onderwijzers, pensionneering der invaliden, overtochtskosten en uitrusting der nieuwelingen, voor wat alles geen cent subsidie wordt ontvangen, te zware lasten overlaat voor het Vicariaat; de Gouverneur moge overtuigd zijn van het redelijk dezer klacht en een billijke verhooging voorstellen; Z.Exc. de Minister van Koloniën moge officieel erkennen, dat de subsidie onvoldoende is; in de Tweede en Eerste Kamer der Staten Generaal mogen jaar in jaar uit stemmen opgaan, die verhooging van subsidie vragen voor de Bijz. School op Curaçao; de Leden van den Kolonialen Raad kunnen hun partijdig gevoel niet overwinnen, zij schijnen niet meer te kunnen onderscheiden wat billijk is en recht, zij gevoelen niets voor de Bijzondere School en daarom moet de voorgestelde verhooging vallen.

Bestaat er dan geen mogelijkheid om recht te doen aan de Katholieke Bevolking? Moet het Vicariaat dan maar blijven klagen over onvoldoenden steun voor de Bijzondere School?

Als de vermeerdering der subsidie afhangt van den Kolonialen Raad, zal deze vermeerdering er nooit komen. De Katholieken kunnen voor hunne scholen geen steun verwachten van anti-clericalen. Maar gelukkig, in Nederland regeert een Christelijke Regeering, die bevordering der Bijzondere School op haar program

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

III.

Ter herinnering: Een krijgsman is op het kasteel van den Graaf van Ellislaw tegen het vallen van den avond een schuilplaats komen vragen voor een opstekenden storm. Aan tafel herkent de Graaf in hem een zekeren Gloswood, die hem eens op het slagveld het leven redde. Op uitnoodiging van den Graaf en zijne dochter Anna, is deze Gloswood nog eens op het kasteel komen logeeren; men heeft reeds ongeveer een maand in gezellig samenzijn en aangename tijdpasseering doorgebracht.

Het was Anna in de laatste dagen herhaaldelijk opgevallen, dat haar vader niet zoo vroolijk was als gewoonlijk. Hij deed niet meer zoo vurig mede, als het al eens tot een dispuut kwam en luisterde niet meer met zooveel aandacht, als Gloswood iets vertelde uit zijn krijgsmansleven; er was iets, wat hem hinderde; dit stond vast bij Anna.

„Neen, zoo dacht ze bij zichzelf, ik vergis me niet! Vader is niet zoo opgewekt als in de eerste weken, toen Gloswood pas hier was. Hoe meer ik er op let, des te vaster word ik ervan overtuigd, dat het bezoek van Gloswood aan vader niet langer behaagt."

„Maar wat mag de reden hiervan zijn", zoo zat ze soms alleen in den tuin of op hare kamer te peinzen. Zou 't niet kunnen wezen, omdat vader en Gloswood omtrent sommige politieke punten een zoo geheel en al van elkander verschillend inzicht hebben? Zouden ze misschien weer hebben gesproken over den dood van Karel I, zooals bij het eerste bezoek van Gloswood, toen vader, zeer verstandig, hem zeide, daar verder maar over te zwijgen, om onaangenaamheden te voorkomen? Is dit het geval geweest, dan ben ik er vast van overtuigd, dat er over en weer harde woorden zijn gevallen; maar aan Gloswood heb ik niets bijzonders bemerkt; neen, zoo ging ze verder in hare gedachten, ik denk, dat het drukke spreken vader te zeer vermoeit; maar dan is het voor vader ten zeerste te wenschen, dat Gloswood niet langer hier blijft, ofschoon ik voor mij hem ongaarne zie vertrekken; als de gelegenheid zich voordoet, zal ik er met Gloswood eens over spreken."

Dit was niet noodig! Anna behoefde op die gelegenheid niet te wachten!

De Graaf heeft, als naar gewoonte, den volgenden avond Gloswood naar zijne kamer gebracht en ook hij en zijne dochter hebben zich naar hunne kamers begeven; maar Anna is nog niet naar bed gegaan; ze zit door het open raam naar buiten te staren en speelt met een roosje, dat ze in den tuin heeft afgeplukt, voordat ze dien avond naar boven is gegaan; ze draait 't rond tusschen hare vingers en denkt na, hoe ze aan Gloswood zal mededeelen, dat hij maar niet langer moet blijven, daar haar vader zich zoo afgemat toont. Zoo zit ze te peinzen; de kamer is door een flikkerend lichtje op den schoorsteenmantel spookachtig verlicht gebleven, nu de zwakke stralen der opkomende maan door de hooge boomen vóór het raam worden onderschept; alles is stil rondom haar; ze wordt door niets gestoord; het zachte avondwindje doet de kruinen dier hooge boomen telkens tot haar overbuigen, als om haar „goeden-nacht" te wenschen; maar ze heeft nog geen lust om te gaan slapen; ze ziet op naar den helderen sterrenhemel.

„Daarboven, zoo zegt ze in zichzelf, is de Hemel; dit leeren de katholieken, als ik me niet vergis; want als ze over den Hemel spreken, zien ze altijd omhoog; Moeder was ook katholiek; zou zij nu daar, in dien Hemel wezen? Zou ze mij nu hier kunnen zien zitten, zoo alleen? Was dat eens waar en wist ik dan eens, wanneer ze naar mij zag! Zou ik later ook in den Hemel kunnen komen, bij Moeder, al ben ik niet katholiek.....?

Er wordt heel zachtjes aan de deur van hare kamer geklopt!

„O! Wie zou daar wezen?"

Ze durft zich niet bewegen, laat staan „binnen" te roepen!

De deur gaat langzaam open! Ze schrikt en kijkt om; het is vader!

„Zijt ge geschrokken kind? Hebt ge mij dan niet aan hooren komen?"

„Neen, vader, maar wat is er, dat gij zoo laat nog hier komt?"

„O, niets; maar ik wilde je eens iets vragen."

„Maar, vader, wat ziet ge er ernstig uit; wat is er gebeurd?"

„Niets kind, volstrekt niets, ik wilde maar eens een beetje met je praten. Luister eens; gij weet 't, ik ben niet jong meer; daarenboven, de vermoeienissen van het krijsleven en de vroegtijdige dood uwer Moeder hebben mijne gezondheid geen goed gedaan; me dunkt, ik zal zoo lang niet meer leven!"

„Maar, vader,......!

—„Ja, kind, ik weet, dat je dit pijn doet; maar het is zoo; en als ook ik, binnen wie weet hoe korten tijd, van je zal zijn heengegaan, dan staat ge alleen op de wereld!"

Anna staat op, werpt zich voor haar vader op de knieën en zegt schreiend:

„Och, vader, spreek zoo niet! Als ik u zou moeten missen, neen, ik ging dan liever zelf ook maar dood, En gij zijt de laatste dagen zoo stil en afgetrokken, gij gevoelt u toch niet ziek......? O God......!"

Ze barst in tranen los. De Graaf doet nu zijne dochter opstaan en sluit haar in zijne armen.

„Neen, Anna, zoo zegt hij, ik ben niet ziek, volstrekt niet! Ik heb een ernstige zaak met je te bespreken en daarom was ik de laatste dagen niet zoo opgeruimd als gewoonlijk. Kom, laten we samen eens aan tafel gaan zitten en luister dan eens."

Hij brengt zijne dochter weer op haren stoel terug en neemt naast haar plaats.

„Zou 't niet beter wezen, Anna,

heeft. En onze geëerbiedigde Souvereine, de veel geliefde Koningin Wilhelmina, heeft getoond open oog en hart te hebben ook voor de armsten harer onderdanen.

Met vertrouwen zien wij uit naar hulp van Nederland. Dáár zal ons recht geschieden. De zeven leden van den Kolonialen Raad, die tegen stemden, zijn zelf oorzaak, dat de Regeering in Nederland de beslissing over subsidie-verhooging voor Bijzondere Scholen niet kan, noch mag overlaten aan den Kolonialen Raad van Curaçao, waarvan de meerderheid getoond heeft geen rekening te willen houden met de heiligste rechten der Katholieke bevolking.

HET DEBAT.

Tot onzen spijt moeten wij het geduld onzer trouwe Lezers op een zwaren proef stellen. Er is zeer lang gepraat in den Kolonialen Raad op dien bewusten Donderdagavond; de notulen zullen een dik pak foliobladen vormen, en ook wij zullen eenige weken achtereen moeten besteden om alles te verslaan, wat er gezegd en niet gezegd is.

De Heer P. WINKEL was door de oppositie uitgekozen als woordvoerder der partij. Of er, onder alles wat dit geachte lid zeide, ook eenig eigen idee school, weten wij niet, maar de heele anticlericale rommelkamer werd uitgedragen; 't was echt oud, versleten spul, door modern ontwikkelde liberalen reeds lang weggeworpen. Dat zoo'n jong lid nog zulke oude prullen ter tafel durft brengen! Maar de jeugd is moedig; wat ouderen van de partij niet durfden zeggen, dat zou de Heer WINKEL wel in hun plaats doen.

Allereerst bracht Spreker in herinnering den strijd in het Moederland tusschen voorstanders van het Openbaar Onderwijs en degenen, die Bijzonder Onderwijs als regel, het Openbaar als aanvullend willen. De tegenwoordige Regeering in het Moederland behoort tot deze laatsten en verlangt, dat de Staat daarbij steunend en waar noodig regelend zal optreden. De strijd gaat echter over het begrip *steun*. Dit woord blijft door allen behouden, maar sommigen verstaan er *bekostiging* onder. Het aanhangig ontwerp tot subsidieverhooging valt in dezelfde fout en wil het Bijz. Onderwijs bekostigen ten koste van de belastingbetalers, die voor het overgrootste en belangrijkste gedeelte geen Roomsch Katholieken zijn. Dit beginsel acht Spreker verkeerd en onbillijk en in strijd met het Regeeringsreglement, dat voorschrijft, dat de overheid zal zorgen, dat het lager onderwijs, de verkrijging der allereerste kundigheden zal brengen onder het bereik ook der onvermogenden en wel door *ondersteuning* van bijzondere of door oprichting van openbare scholen.

Tot zoover de Heer P. WINKEL; wij hebben zijn argument zoo volledig mogelijk weergegeven en in zijn volle kracht opgezet. Erg krachtig is het echter nog niet. De Lezer oordeele: Voor nauwelijks duizend leerlingen van de Openbare School betaalt het Gouvernement meer dan 100.000 Gld, voor bijna 5000 kinderen der Bijz. School f 30.000, en nu beweert de Heer WINKEL, dat de Staat het Onderwijs van die 5000 kinderen volledig zou bekostigen, als er, zooals de Gouverneur voorstelt, nog 18.000 Gld. subsidie bijkomt!

't Is toch te dol, om los te loopen.

Als zakenman moest de Heer WINKEL zich schamen om dergelijke argumenten te gebruiken. Een ieder, die rekenen kan, kan toch wel op zijn vingers uittellen, dat men voor 48.000 Gld. geen 23 scholen, 23 woningen van onderwijzers en een personeel van meer dan 100 Europeanen kan onderhouden. Wij zwijgen nog over het onderhoud der invaliden en het laten uitkomen van nieuwe krachten.

Ten tweede beweert de Heer WINKEL, dat deze subsidie is ten koste der belastingbetalers, die voor een overgroot en belangrijk gedeelte niet R. Katholiek zijn.

Deze redeneering is verkeerd en onbillijk. 't Is juist andersom.

Van die 100 000 Gld., aan het Openbaar Onderwijs besteed, genieten de 48.000 Katholieken, zoo goed als niets en toch dragen zij voor een belangrijk en overgroot gedeelte daaraan bij.

De hooge uitgaven ten voordeele van het Openbaar Onderwijs geschieden dus ten koste der Katholieke belastingbetalers, hier en in Nederland.

Maar gesteld: de 48.000 Katholieken dragen aan directe en indirecte belastingen slechts f 48.000 voor het Onderwijs bij, dat is precies 1 Gld. per persoon. Kan men hun die dan niet voor hunne scholen geven? De Heer WINKEL mag dan de f 100.000, die de andersdenkenden voor het Onderwijs aan belasting betalen, heelemaal houden voor zijn scholen. Hij zegt immers, dat de andersdenkenden veel meer dan de Katholieken bijdragen, en zoo gerekend betalen zij 12 Gld. per persoon. Is het dan niet eerlijk verdeeld? Waarom is Hij er dan tegen?

De ware geest der oppositie-mannen trad nog duidelijker aan het licht bij het tweede argument.

Volgens het Regeeringsreglement waarborgt de Staat gelijke bescherming aan alle erkende kerkgenootschappen. Nu gaat 't niet aan aan de R. Katholieke Kerk een grootere bescherming te verleenen in den vorm van een schoolsubsidie, ten koste van anderschenkenden.

Hoort ge het, Lezer, de Gouverneur wil niet zoozeer het Onderwijs bevorderen, dan wel de R. Katholieke Missie een voordeeltje bezorgen *in den vorm van een schoolsubsidie.*

Dergelijke lage insinuatie, alleen door partijhaat ingegeven, is een lid van den Kolonialen Raad ten eenenmale onwaardig. Het is tegen de eer van den Raad, dat zoo iets daar gezegd kan worden.

Dat de R.K. Missie geen *zaken doet* met het Onderwijs, maar daar zeer veel aan ten koste legt, kan een ieder narekenen, die slechts eenig begrip heeft van de onkosten, welke alle door den Gouverneur in zijn Mem. v. Antwoord zijn opgesomd. De Hooge Regeering is gelukkig hiervan overtuigd.

De Heer WINKEL heeft verder duidelijk en klaar zijn meening gezegd omtrent de schoolkwestie, zij is deze: Evenals een gezinshoofd, wanneer hij een huisschooltje verlangt, uitsluitend voor zijn kinderen, die school moet bekostigen, zoo moet ook elk kerkgenootschap zijn eigen school bekostigen. De Kolonie zorge slechts voor goed en degelijk neutraal Openbaar Onderwijs, dat door alle gezindten zonder onderscheid genoten kan worden.

Dit is het record van den Heer WINKEL! maar 't is geen hoogterecord. Als lid van den Raad moest ZEd. toch weten, dat 't recht van bestaan der Bijz. School reeds lang door de Grondwet gewaarborgd is, ook het recht op subsidie. Is de geachte Spreker vergeten, dat bij in zijn eerste argument dit recht volgens het Regeeringsreglement zelf erkende?

De Heer WINKEL wil liefst een maatschappij zonder kerkgenootschappen. Godsdienst is volgens hem privaatzaak, godsdienstig onderwijs evenzeer. Jammer echter, dat de Nederlandsche Grondwet en het Regeeringsreglement beiden wel erkent en hun bestaan eerbiedigt. Ook de Katholieken zijn Nederlandsche Onderdanen en worden door de Wet beschermd. Niet als particulier, maar als staatsburger hebben zij recht op subsidie voor hunne Bijzondere Scholen.

De Heer WINKEL schijnt ook volkomen onkundig van het hoofdbeginsel der geheele schoolquaestie. Niet alle gezindten zonder onderscheid kunnen neutraal Onderwijs genieten. Dat is tegen hun geloofsovertuiging. Juist daarom strijden de goedgezinden voor eigen school.

Wist u dit niet?

(Wordt vervolgd.)

OPEN BRIEF

AAN DEN HEER

P. WINKEL

NAAR AANLEIDING VAN ZIJN REDE, UITGESPROKEN IN DEN KOL. RAAD, OP DONDERDAG 16 JAN. L. L.

Curaçao, 24 Januari, 1913.

Wele lele Heer.

Het zij mij vergund de aandacht van UEd. te vestigen op een passage, voorkomende in uwe rede bovenbedoeld, waarmede ik absoluut geen vrede kan en mag nemen. Ik bedoel dat gedeelte, waarin UEd. in twijfel trekt of de getallen, die het aantal schoolgaande kinderen aangeven van de Curaçaosche scholen (U bedoelt natuurlijk alleen de *Katholieke* scholen) en zooals die gepubliceerd worden in het Koloniaal Verslag, wel betrouwbaar zijn.

— Als Inspecteur van het R. K. Bijzonder Onderwijs mag ik zoo'n bewering niet onweersproken laten. Mijn goede naam, die mij meer dan alle schatten waard is, wordt hier op de meest onbekookte wijze aangerand en zoo iets duld ik niet.

— Sinds het jaar 1908 is mij het toezicht over de Katholieke Scholen dezer kolonie opgedragen. Sedert den dag mijner aanstelling heb ik er met hart en ziel naar gestreefd, de vigeerende onderwijsverordening stipt te doen observeeren door het personeel onzer scholen. Ten aanzien van het opgeven van het aantal schoolgaande kinderen gold steeds de regel, uitgedrukt in art. 47 der Onderwijs-verordening van 1907:

„Onder werkelijk schoolgaande „kinderen en leerlingen wordt voor „de toepassing van art. 43—44 dezer „verordening verstaan kinderen van „ten minste zesjarigen leeftijd, die „niet meer dan een derde van alle „schooltijden hebben verzuimd."

—In eigen persoon heb ik over de naleving van dien regel zooveel mogelijk contrôle uitgeoefend, vergeleek bij mijn schoolbezoeken het aantal kinderen, die ik op school aantrof met de bestaande registers of absentielijsten, terwijl ook de berekening van het percentage van schoolverzuim onder mijn toezicht plaats had.

—Contrôle wordt er ook uitgeoefend door Schoolcommissie en Schoolopziener en voor zoover mij bekend, werd er van hunnen kant nooit een aanmerking gemaakt.

— En nu komt U Ed., die nooit een voet in onze scholen gezet hebt, vertellen, dat die zaak niet zuiver zit. Zeker, volgens uw berekening zit er ergens een fout, zelfs een grove fout. Als uwe getallen juist waren, dan zou ik meer leerlingen opgeven, dan er in werkelijkheid kunnen zijn; ik zou me aan oneerlijke praktijken wagen ten nadeele van de koloniale kas; vandaag of morgen kon men mij ter verantwoording roepen voor den strafrechter. Hebt U, geachte Heer WINKEL, de porteé uwer klakkeloos uitgesproken bewering wel beseft?

Wil mij een oogenblik uwe gewaardeerde aandacht schenken, en ik zal U zonneklaar doen inzien, dat de fout door UEd. ontdekt, nergens anders zit dan in uw eigen berekeningen.

UEd. neemt eerst de getallen der geboorten van de jaren 1901 tot 1906, verminderd met het aantal kinderen in dien tijd en nog daarna overleden. Deze gegevens zijn ontleend aan de Registers van den Burgerlijken Stand en ik heb geen reden om aan de juistheid dier getallen te twijfelen. Volgt het aantal schoolgaande kinderen in 1911, ontleend aan het Kol. Verslag van 1912. Eveneens accoord bevonden.

Ik vind het alleen maar wat al te onnoozel, dat UEd. veronderstelt, dat die kinderen allen op Curaçao geboren zijn.

Het feit alleen, dat het Pensionaat Welgelegen een inrichting is voor kinderen uit de omliggende Republieken, moest UEd. van die dwaze veronderstelling hebben teruggehouden. In 1911 waren er van de 70 leerlingen 64 van buiten de kolonie.

Voeg daarbij 18 leerlingen van het St. Martinus-gesticht (Sp. Afd.), 27 van het St. Thomas-College (Sp. Afd.) eveneens buiten de kolonie geboren; 14 van de Holl. Afd. afkomstig van Aruba en Bonaire, terwijl ook op de beide weeshuizen samen ongeveer 25 pupillen waren, op deze twee eilanden geboren. Als UEd. deze ± 150 leerlingen nu eens buiten rekening gelaten had (en daar had U aan *moeten* denken) dan reeds ware U niet tot de absurde conclusie gekomen, dat we meer kinderen als schoolgaand opgeven, dan er kunnen zijn.

— Laat ik echter edelmoedig zijn en dien flater maar door de vingers zien. Ik wil hier niet denken aan boos opzet. Jeugdig vuur en onervarenheid spelen den mensch soms booze parten.

— Maar wat te denken van de volgende abnormaliteit in uwe berekening? Daar kan ik met mijn verstand niet aan; de vorige was er nog maar kinderspel bij:

UEd veronderstelt niets meer en niets minder dan dat alle kinderen, geboren in de jaren 1901 tot en met 1906 in 1911 school moesten gaan. Niets is minder waar dan dat. UEd begrijpt toch zelf wel, dat die in '06 en '05 geboren zijn *in den loop* van 1911 eerst 5 en 6 jaar werden. Bij den aanvang van 1911 waren ze respectievelijk nog slechts 4 en 5 jaar en werden dus niet aangenomen voor dat jaar, daar we vasthouden aan den door de wet gestelden ouderdom van voleindigden 6-jarigen leeftijd. Maar nu raken we nog verder van huis, zult U denken. Laat ik U echter terecht helpen door een enkele vraag, die UEd zich zelf ook had moeten stellen, alvorens met Uw berekeningen voor den dag te komen.

Zouden er op de Scholen, Openbare zoowel als Katholieke, in 1911 geen kinderen op School geweest zijn, vóór 1901 geboren?

Moet ik hierop nog 'n antwoord geven? Noodig vind ik het niet, maar het kan zijn nut hebben in juiste getallen te doen uitkomen hoe ver uwe berekening bezijden de waarheid gaat. Ik heb me de moeite getroost, uit de schoolregisters van vóór 2 jaar (dus 1911) de volgende statistiek op te diepen. Mijn onderzoek liep over 11 scholen van Curaçao.

Die van S. Willebrordo, Barber en Westpunt kon ik wegens te grooten afstand en slechte wegen niet bereiken.

Scholen	Op school in '11.	Geb. '01.'06.	Geb. voor '01.
St. Thomas Coll. (Holl Afd)	103	51	52
St Thomas Coll. (Sp Afd)	106	52	54
Fraterschool Otrabanda	425	219	206
Fraterschool Pietermaal	318	155	163
St Martinus (Holl Afd)	112	62	50
St Martinus (Sp Afd)	55	25	30
Zusterschool Otrabanda	322	176	146
Zusterschool Pietermaal	247	135	112
Santa Rosa	470	207	263
Santa Maria	278	149	129
Montagne	233	102	131
	2669	1333	1336

Vergelijkt U Ed. deze getallen met elkaar, dan ziet U dat van de schoolbevolking in 1901 gemiddeld 50% binnen de periode 1901—1906 geboren is en 50% daarvóór. Deze 50% hebt U bij uwe berekening over het hoofd gezien. Mij dunkt, het kan nog al schikken. U had gelijk, er school ergens een fout, een groote fout. Bij wien?

— Hiermee heb ik, naar ik vertrouw, UEd. voldoende gegevens verstrekt om uwe berekening te corrigeeren. De Weeshuizen, waarvan 75% der pupillen vóór 1901 geboren zijn en Welgelegen zullen we nu maar buiten beschouwing laten. Met die 50% zal U ver genoeg komen. En als U.Ed. nu niet ziende blind wilt zijn, dan zal U me toegeven, dat we tot 'n geheel tegenovergestelde conclusie moeten komen, n.l. dat er nog 'n massa kinderen moeten zijn, die de school *niet* of *te kort* bezoeken. Ik voor mij weet zeker, dat ze nog bij *honderden* te tellen zijn, de kinderen, die hetzij om armoede, hetzij uit onverschilligheid der ouders, *nooit* 'n school bezoeken en in het wild opgroeien. Zijn het niet die kinderen, wier domheid en gebrek aan beschaving U Ed. zoo gaarne aan de Kath. school ten laste legt? Zijn het niet die kinderen, die opgegroeid tot mannen en vrouwen, niet in staat zijn hun naam te schrijven? Ook dat heeft de Kath. School op haar geweten? En ook al toegegeven, dat er onder hen zijn, die voor korteren of langeren tijd als kind de school bezocht hebben, is het geen gewoon verschijnsel, dat kennis in de jeugd opgedaan bij gebrek aan praktijk geheel of gedeeltelijk verdwijnt? Hoorden we UEd in uw geruchtmakende rede niet spreken van een kleine cent, waar U een halve cent bedoelde? Dat hebt U in uw schooljaren toch ook beter geweten dan nu?

— Geachte Heer; als vertegenwoordiger van het volk, moest U op de eerste plaats een voorstander zijn van het machtigste middel ter beschaving: het onderwijs. UEd kan als particulier voor- of tegenstander van een of andere richting, van Bijzonder of Openbaar Onderwijs zijn; niemand betwist U dat recht. Maar gun ook anderen de vrijheid van keuze! Als volksvertegenwoordiger gaat het niet aan, de rechten van ⅘ der bevolking, die Katholiek is, en een andere meening dan de uwe is toegedaan, te miskennen, hun onderwijs, hun school te verguizen en te veroordeelen, zonder ze te kennen. Het gaat niet aan, die school alle steun te ontzeggen, de ontwikkeling en bloei er van stelselmatig tegen te houden en aan diezelfde school op slot van rekening nog achterlijkheid te verwijten. Op wien komt dat verwijt neer? Meent U het waarlijk goed met het volk, welks ontwikkeling U ter harte moet gaan, steun dan die school.

—Is onze school zoo slecht, als U beweert, steun ze dan des te krachtiger en de vruchten zullen niet uitblijven. *Of vreest U voor den bloei van de Katholieke school?* Ik geloof, dat ik hier den spijker op den kop sla.

Maar hoe is dit te billijken in een Lid van den Kol. Raad?

—En ten slotte nog dit: Waarde Heer WINKEL, als Lid van den Kol. Raad, wees bovenal onpartijdig. Zet alle vooroordeelen op zij. Laat U niet beïnvloeden door partijgangers (waaronder ook andere raadsleden) die U, jong, onervaren lid de kastanjes uit het vuur laten halen. Zij laten U er in loopen door nog eens 'n keer dezelfde oude afgezaagde deunen op uw repertoire te brengen, die we hier al 25 jaar lang gewoon zijn te hooren. (Alleen uw vernuftige berekening was 'n nieuw nummer!) En terwijl U zich 'n uur lang in 't zweet staat te werken om al dat moois voor den zooveelsten maal ten gehoore te brengen, zitten zij zich achter de schermen te verkneuteren, wel wetende, dat de afstraffing, die volgen gaat

---

zoo begint hij, — ik heb er lang over nagedacht, — als gij er toe zoudt kunnen besluiten om in het huwelijk te treden?"

„O, vader, zoo is onmiddelijk haar antwoord, gij weet het, ik heb het u meermalen gezegd, ik wil voor niemand leven dan voor u; verplicht me niet, om u te verlaten!"

„Neen, dochter, ik verplicht u hierin tot niets en daarenboven, ook al doet gij dien stap en begeeft gij u in het huwelijk, dan behoeft gij mij nog niet te verlaten!"

„Vader, laat me het geluk hebben, alleen voor u en voor niemand anders te leven!"

„Maar, kind, denk eens na, ik zal naar alle waarschijnlijkheid vóór u sterven en dan...........!"

„Laten we daarover toch niet spreken, vader; er is voor u volstrekt geen reden, om te denken dat gij spoedig zult sterven!"

„Neen, Anna, dat is waar en ik weet 't, het doet je pijn, daarover te spreken; maar mij pijnigt 't, te moeten denken, dat er een tijd zal komen, waarop gij geheel alleen, zonder eenigen steun zult wezen! Kom, begin nu niet te schreien en antwoord me eens op deze vraag: Wat zoudt ge er van zeggen, als ik je eens een goeden echtgenoot aanwees, die voor u zal zorgen, als ik er niet meer toe in staat zou wezen."

„Och, vader, zoo zegt Anna, gij moest eens weten, wat het me pijn doet, u zóó te hooren spreken; maar het eenige doel van mijn leven is, u gelukkig te maken; wilt gij, dat ik in het huwelijk treedt, welnu, ik zal doen, wat gij wilt en omdat gij het wilt!"

„Neen, dochter, ik laat je volkomen vrij; ik zal u den naam noemen van hem, dien ik voor u als echtgenoot heb bestemd; denk goed na over hetgeen wij hier samen hebben besproken en deel me dan over eenige dagen uw besluit mede; ik zal er me bij nederleggen en er nooit meer op terugkomen; wil ik den naam maar noemen?"

„Ja, vader", zegt Anna wijfelend.

„Het is Edgar Gloswood; ik heb er hem reeds over gesproken en hij is u niet ongenegen."

De Graaf staat op en verwijdert zich, Anna alleen latend, vol van de meest tegenstrijdige gedachten. Ze is roerloos blijven zitten, niet wetend, wat ze er van moet denken; ze ziet het redelijke in van hetgeen haar vader haar heeft voorgehouden, maar het is voor haar zoo'n groote verandering van levenswijze; stemt ze toe, dan is ze wellicht verplicht haar vader en het ouderlijk huis met al zijn herinneringen vaarwel te moeten zeggen; en alles komt zoo plotseling, zoo geheel onverwacht; ze heeft er geen oogenblik aan gedacht, Edgar Gloswood tot echtgenoot te nemen, neen, ze kan er niet toe besluiten; maar dan denkt ze weer aan het uitdrukkelijke en geheel redelijk verlangen van haar vader en er is reeds met Gloswood over gesproken!

„O, zoo zucht ze, nu begrijp ik eerst, wat het wil zeggen „alleen" te zijn! leefde mijne Moeder toch maar!"

Ze begint te schreien. Opeens staat ze op van haren stoel, neemt het licht van den schoorsteenmantel en gaat de gang door......naar haar heiligdom; ze knielt neder voor het bed, waarop hare Moeder is gestorven en slaat hare oogen op het portret daar boven.

„Moeder, zoo bidt ze, terwijl ze hare handen vouwt en op het bed nederlegt, o gij, die mij door den dood zijt ontnomen, voordat ik in staat was uw beeld in mijne ziel op te nemen, ik lig hier voor u neergeknield. Het valt me zoo hard, u te moeten missen, te zijn opgegroeid zonder ooit het genot uwer moederlijke liefkozingen te hebben gesmaakt, nooit tot u te kunnen spreken! Ik gevoel me zoo alleen en dat op een oogenblik, waarop ik zoo gaarne mijn hart eens voor u uit zou willen storten en eens tot u wilde komen, om te luisteren naar uwe raadgevingen! Maar gij zijt gestorven als een katholieke vrouw! Gij ziet dus thans uit den hoogen Hemel neder op uwe dochter, nu ik hier voor uwe beeldtenis lig neergeknield! O Moeder, kom mij dan thans te hulp en verlicht mijn verstand; zeg me, wat gij mij raadt te doen! Moet ik mij door het huwelijk verbinden met Edgar Gloswood? O, mijn dierbare Moeder, kon ik me toch maar eens enkele oogenblikken met u onderhouden!"

Ze verbergt haar gelaat in hare handen en laat zich luid snikkend op het bed nedervallen. In geknielde houding blijft ze zoo nederliggen, totdat een licht gedruisch in de verte haar doet opschrikken; uit vrees van door een der bedienden bespied te zullen worden, staat ze haastig op; ze neemt het licht in hare hand, werpt door hare tranen heen nog een alles-zeggenden blik op het portret harer Moeder en spoedt zich terug naar hare kamer, waar ze zich, doodmoe, naar bed begeeft.

(Wordt vervolgd.)

op U zal neerkomen, terwijl zij buiten schot blijven. Van je vrienden moet je het toch maar hebben ! ! !

—Mijnheer, voer die oude afgezanikte rimram van beschuldigingen tegen onze scholen eindelijk eens van uw program af. Geef U de moeite eens om 'n onpartijdig oordeel te vormen over die scholen. U kent onzen arbeid niet; daar vandaan uw gebrek aan waardeering. Ten allen tijde staan onze scholen zoowel voor U als voor al de leden van den Kol. Raad open. Kom U persoonlijk overtuigen over het al of niet deugdelijke van het onderwijs, alvorens er een oordeel over uit te spreken. Een misdadiger, alvorens gevonnist te worden heeft het recht om gehoord te worden. Onthoud ook ons dat recht niet, of spreek liever geen vonnis uit.

Hoogachtend

Fr. M. Radulfus Hermus

Inspecteur van het R. K. B. O.

Berichten uit de Kolonie.

De Zandzuiger.

Zooals men weet, is de zandzuiger, bestemd voor Curaçao, 3 December van het vorige jaar zijn sleeptocht begonnen naar Curaçao.

De reis zou vermoedelijk 6 weken duren. Maar 't wordt nu Dinsdag a.s. reeds acht weken en nog geen enkel bericht werd hier omtrent zuiger of sleepboot ontvangen. Het weer is in het laatst van December zeer stormachtig geweest. Als ons zuigertje dat heeft meegemaakt, vreezen we het ergste.

Hij zou anders juist van pas komen, want het laten springen van rotsen in den mond van de haven is in volle actie. De mannetjes schieten er dapper op los.

Het SS. Prinses Juliana.

In een der laatste nummers van „De West", 27 Dec. 1912, wordt vermeld dat de „nadere kennismaking met dit schip niet leidt tot meerdere waardeering".

Dit ziet op de mindere vaartsnelheid van het schip.

Het SS. is gebouwd voor een 8 mijls vaart en heeft deze snelheid behaald, toen het hierheen kwam met Alberga, die met het schip uitkwam als machinist. Nu is deze machinist verplaatst en een ander in zijne plaats gesteld; iemand, die hoe kundig ook, niet zóó vertrouwd met de machine kan zijn als de eerstgenoemde.

Ons dunkt, dat zoolang als het schip nog op proef hier is, de oude machinist op het schip moest gehandhaafd blijven, ook met het oog op de verantwoordelijkheid ten opzichte der machines.

***

Een dezer dagen hoorden wij het bericht als zoude het SS. Prinses Juliana door het Gouvernement overgenomen zijn.

Wij kunnen dit bericht beslist tegenspreken. Het schip doet nog steeds proefreizen en zal dit de eerste maanden nog moeten doen, alvorens het Departement officieel zijne meening omtrent de zeewaardigheid van de Prinses Juliana zal kunnen uitspreken.

De Surinamer.

Storm.

De „Prins Willem I", die 26 dezer hier wordt verwacht, heeft op hare reis naar New-York met een fellen storm te kampen gehad, die van 2 tot 4 dezer heeft geduurd en de opvarenden in grooten angst deed verkeeren. Eerst bij Kaap Hatteras week het gevaar.

Santa Barbara.

Naar wij uit goede bron vernemen is de koninklijke bewilliging verleend op de statuten van oprichting van de naamlooze vennootschap „Mijnbouwmaatschap Curaçao", gevestigd te Amsterdam.

De plantage Santa Barbara door de firma Hope & Co, te dier stede, gekocht op 5 November ll., is in gemelde maatschappij ingebracht voor 6 millioen.

De transactiën betreffende Santa Barbara hebben de koloniale kas reeds een mooie ontvangst bezorgd: aan overdrachtsbelasting eerst bij den verkoop en daarna bij de inbrengst in de naamlooze vennootschap is in het geheel f 123.750 ontvangen.

C. O

Curaçao vooruit !

De Heer Mc. Leod ingenieur, is 23 Januari met de „Philadelphia" alhier aangekomen samen met 3 andere Amerikanen, ten dienste van de actieve firma S. E. L. Maduro & Sons. Ook is met het kolentransport „Antares" de benoodigde hoeveelheid dynamiet, buskruit, patronen, electrische ontstekingsbaterijen enz. aangekomen, zoodat het werk tot het aanleggen van de nieuwe kade in het Schottegat, krachtig voortgezet zal worden.

Veel succes !

Dankbetuiging.

In dank ontvangen een zelfontbrandend sigaren-aansteker in den handel gebracht door Export Mail Order, Latin American Company, 6 Church Street New-York, door J. S. Boom en C. W. Boom.

Van de Heeren James & Charles Jones, Edwin Senior, Maduro Jr. en H. P. de Vries, nieuwe tijdtafels etc. etc. der verschillende stoomvaartlijnen door hen vertegenwoordigd.

Hiervoor onzen oprechten dank.

Muziekuitvoering.

Morgen avond om 7½ uur muziek aan de Overzijde.

PROGRAMMA.

1 Wouwsche zilveren jubile Marsch J Oomes
2 Fantaisie sur Nabucadonosor G Verdi
3 Dolores Valse E Waldteufel
4 Potpourl sur Lucrezia Borgia G Donizetti
5 The Belle of Chicago Marche J Sousa
6 Potpourri Español J P Boskaljon
7 Mollie's Answer Polka for two cornets (1ste uitv) Gunterman
8 Sueño de amor Danza J Campos

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 24 Januari 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per K.G.		0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.		f 0.80
DIVIDIVI per K.G.		„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1ste kw.		„ 0.70
id. per KG. 2e kw.		„ 0.60
HUIDEN per K.G.		„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.		„ 1.15
WOL per K.G.		„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk		„ 0.50
BEENDEREN per K.G.		„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.		„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):		
Kwaliteit No. 1 per dozijn		„ 4.75
„ „ 1 (gebleekt) „		„ 4.87½
„ „ 2 „		„ 5.50
„ „ 3 „		„ —
„ „ 3 „		„ —
„ „ 4 „		„ 7.—
„ „ 5 „	OLA	
„ „ 6 „		„ 10—
„ „ 7 „		„ 9
„ „ 8 „	OLA	„ 9—
„ „ 9 „		„ 12.50
„ „ 10 „	OLA	„ 18.
„ „ 11 „		„ 15.
„ „ 12 „	OLA	„ 15
„ „ 13 „		„ —
„ „ 14 „	OLA	„ —
„ „ 15 „		„ 18
Stroohoeden (datal) Kwaliteit XX per dozijn		f

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

102 ratten
189 muizen.

Nederland.

✠ Mr. E. R. H. Regout.

De kabel heeft ons 18 Januari het treurig bericht overgezonden van het overlijden van Z. Exc. Mr. E. R. H. Regout, Minister van Justitie in Nederland. Die slag is zeer onverwacht gekomen en treft het Ministerie zeer zwaar. Minister Regout was een der meest eminente figuren uit het Kabinet, een uitstekend jurist, volkomen berekend voor zijn zwaren taak, en overtuigd Katholiek, die een ieder eerbied afdwong voor zijn beginselen. Hij is gestorven in de volle kracht zijns levens, nog geen 50 jaar oud. Hij ruste in vrede.

In de Nederlandsche Bladen lazen wij omtrent zijn ziekte het volgende:

Nader wordt vernomen, dat de Minister van Justitie, mr. E. R. H. Regout om redenen van gezondheid de eerstvolgende weken zijn ambtsbezigheden niet zal kunnen waarnemen.

Zijn toestand geeft echter geen redenen tot bijzondere ongerustheid. Hij gevoelde zich in den laatsten tijd eenigszins vermoeid en is voornemens ongeveer drie weken in het buitenland voor te brengen.

Vooraf is hij echter door een achttal dagen vertrokken naar Noord-Brabant, waar hij vertoeft op het kasteel van zijn zwager, jhr. Smits van Oyen, bij Eindhoven, alvorens met zijn echtgenoote zijn buitenlandsche reis te aanvaarden.

Uit de naburige Republieken.

VENEZUELA.

De kwestie van het 30 % additioneele recht door Venezuela geheven van goederen afkomstig uit de Antillen, is in het Engelsche parlement wederom ter sprake gebracht. Sir George Younger, Bart., die veel belang stelt in Trinidad en in West Indische zaken in het algemeen, vroeg 17 December den Minister van Buitenlandsche Zaken of hij in staat is de gevolgen mede te deelen van de voorstellen aan de Venezolaansche regeering gedaan met het doel om te geraken tot de afschaffing van het 30 % additioneele recht op goederen in Venezuela ingevoerd uit Britsch West Indië.

Het antwoord van den Minister luidde, dat de Britsche regeering nog altijd wachtende is op het antwoord der Venezolaansche regeering, op de voorstellen betreffende dit onderwerp in Juli ll. gedaan; en dat aan de Venezolaansche regeering zal worden gevraagd wanneer haar antwoord kan worden tegemoet gezien.

C. C.

Castro.

Generaal Castro is niet naar Europa terug vertrokken. Een advokaat in zijn dienst heeft van den rechter Holt ten zijnen gunste verkregen een *writ of habeas corpus*. Hij zou op den 6 Januari voor dien rechter van het federale hof van het district verschijnen, die dan beslissen zou of hij onder borgstelling in vrijheid zou worden gelaten, in afwachting van de beslissing of hij al dan niet op het

CURAÇAOSCHE „DITJES EN DATJES."

Je komt van de brug, passeert 'n straat met keien als kinderhoofdjes tusschen oud-spaansche, moderne en heel alledaagsche gevels, er vóór heeren in beëlastiekte hemdsmouwen, zwenkt rechts den hoek om, waar de motortram altijd zoo gilpiept, en je ziet achter 'n groen-omhekten tuin met lantaarns, fontein, banken en muziektent, 'n groot gebouw.

Van tijd tot tijd vergaderen daar, niet beneden maar boven, onze Patres conscripti, onze vroede vaderen.

Wij bestijgen 21 treden — in België zou men zeggen de ambtelijke trap — staan in vestibule perplex over de hoeveelheid en dikheid van de smetloos gewitten reuzenkolommen, links om, we bevinden ons op heiligen grond.

Hier wordt over het wel en wee van Curaçao beslist.

'n Zaaltje zooals elk ander, waarin die wel- en wee-dingen gebeuren.

Tegen den muur, busten van Willem III en Wilhelmina.

Twee gravures, nog eens Koningin, nu met Prins-gemaal tot pendant.

'n Nederlandsch wapen, dat door kolossaalheid van afmeting vreemd doet in die omgeving.

Op tafels met lang zwaar afhangende kleeden inktpotten, pressepapiers, 'n paar lessenaars, 'n hamer, en 'n indrukmakende stembus, precies 'n gedecoreerde urn van 'n grafkelder.

Aan 't hoogst sober plafond 3 electrische kronen, die op deez' avond van den 16 Januari hun lichtgolven neergloeien op heeren, in avondmorgen en wandel-toilet, die al rookende hun namen teekenen op presentie-lijst.

De Voorzitter klimt op ze'n verhevenheidje, 'n hamerslag, weg sigaar en sigaret, vergadering is geopend.

't Ging om meer subsidie te verleenen aan 't bijzonder onderwijs.

We zaten met vijven aan de perstafel.

Nomen est omen, we werden geperst.

Een schreef er op ze'n knie.

Ik zat nu en dan met elleboogpunt mijn rechterbuurman te bewerken.

Dat was mijn ondankbaren dank voor de hoogst gewaardeerde inlichtingen, mij vreempje in die illustre vergadering, verstrekt.

Krijg ik ooit iets te zeggen, dan haal ik de Koningin der aarde uit dat benauwde zweethoekje, en deponeer haar aan tafel waar stoel staat met ellenlange leuning,

Daar zit immers toch niemand.

De pennen en potlooden begonnen aan onze tafel en op die eene knie, over 't papier te loopen.

Ook ik begon mijn spurt.

Geen stenographisch verslag, zelfs heelemaal geen verslag was mijn doel, 't was mij alleen te doen om indrukken.

Hier zijn ze:

Al heel spoedig zat ik te kijken, of ik 't in Keulen hoorde donderen.

Men begint met nota bene, te bestrijden 't recht op subsidie van het bijzonder onderwijs.

Met fonkelnieuwe argumenten ?

Wel neen, dezelfde afgewerkte beestjes waren weer van stal gehaald.

Neen, ik badineer niet, dat is heusch gebeurd in den jare 1913 op 't verlichte Curaçao.

En in Holland verscheen er reeds 'n rapport over finantieele gelijkstelling van 't openbaar en 't bijzonder onderwijs.

Vandaar 't te hoop loopen van al die „neutrale", liberale en socialistische onderwijzers onder de leuze, dat de openbare school naar den kelder gaat, als deez'gelijkstelling komt.

Hierover nog 'n debat op te zetten begrijp ik, maar nu nog te willen tornen aan 't recht dat bijzondere scholen op subsidie hebben, kom dat is toch al té mal.

Dat is:

Niet up to date
Ook niet modern,
Nog minder liberaal.

Hoe zou men zoo iets kunnen noemen ? Dat weet ik wel, maar dat zeg ik niet. Altijd parlementair.

En tusschen al die bedrijven zaten ledentoehoorders maar ijswater te hijschen. De pers kreeg niets, alleen slaap.

En 't ging maar door bladzij nà bladzij over „secten scholen", (tegen welk woord ik protesteer) tegenwerking van den clergé, over 't leegpompen van openbare school door middel van biecht en preekstoel, etc etc.

Delicaat gezegd, is dit laatste zeker niet.

Maar er is meer, die pomp is 'n mythe.

't Zou wel eens aardig zijn 'n optelsommetje te maken, van 't aantal kinderen van niet-katholieke (ook van de hoogst geplaatste) families hier en op de eilanden, die trouw de bijzondere scholen bezocht hebben en nog bezoeken.

Zijn die ook soms onder de zuigklep van die bewuste pomp beklemd geraakt?

En dan dat telkens terugkeerend woordje „*dom*".

't Geeft zoo den schijn — ik zeg alleen maar den schijn — bij menschen die dat woord immer over de tong hebben, alsof ze zich verbeelden zelf zoo heel knap, zoo'n eerste kraan te zijn.

Ik ken verscheidene lui uit mijn studentenjaren, die met 't grootste élan 'n uur lang degelijk *ex tempore* konden speechen, over welk onderwerp ook.

Maar zou men die mannetjes in 'n zaak of achter een toonbank gezet hebben, binnen 't jaar waren ze failliet, dat is zeker.

Zijn dat nu domme menschen ?

Neen, om den drommel niet.

En zoo is 't omgekeerd precies hetzelfde.

'n Brevet van domheid is gemakkelijk uit te reiken, maar men moet er karig mee zijn, o zoo karig, ook voor den Curaçaoschen minderen man.

't Niet kunnen schrijven van handteekening is absoluut geen norma, rekening houdend met bij- en levensomstandigheden.

Mijn experientie is, dat menigeen onze eilandbewoners heelemaal verkeerd beoordeelt.

Kreeg, zonder kortswijl, zoo langer zoo meer slaap.

Moest toen nog, door 'n geeuw heen, 'n onbewezen major slikken.

Ieder universiteitsman weet, dat 'n major negeeren indruischt tegen al wat naar politesse zweemt.

En toch, had ik mogen interrompeeren (maar dat mocht ik helaas niet) dan had ik 'n „nego majorem" gelanceerd.

De bewering, de major luidde: Er waren op de bijzondere scholen meer kinderen op de lijst dan feitelijk er konden zijn, berekend naar 'n *3* jarig schoolbezoek.

In dat *drie*jarig schoolbezoek zit 'm de fout, over het algemeen blijven de kinderen veel langer.

Duidelijk voor ieder niet-dom redelijk wezen, dat als 't de major mankt aan juistheid, conclusie smadelijk in 't gras moet bijten.

Dus heel die afgedreunde cijferslijst, die me deed denken aan den verkoop van 'n inboedel, had zeer gracieus achterwege kunnen blijven.

'n Uur was bijna verstreken, eerste rede liep op 'n eindje.

't IJswater hijschen was nog steeds in volle actie.

Eindelijk: Ik heb gezegd of Dank u, met 'n knik, Mr. de Voorzitter.

Dat vond ik nog 't mooiste, 't meest logische van al die vellen folio.

'k Heb nog met meerdere en mindere belangstelling geluisterd, naar redevoeringen van eenige andere leden.

Nog eens, ik kwam niet om verslag te leveren, alleen om indrukken.

'k Kon dus veilig verdwijnen. Heb nog staande in vestibule, stukje repliek gehoord van 't eerstsprekende lid.

't Kon me niet boeien.

Daalde de ambtelijke trap af.

Vóór me, op weg naar boord van oorlogsschip „Descartes" 4 dronken Franschen matrozen, die lalden van, liberté, ègalité, fraternité.

Words, words, all words ! ! !

Brug open.

S.S. Antonio Lopez ging uit.

Frans Jantje enterde 'n agent met nog blozend hollandsche koonen.

„Vous savez, je suis un rrrépublicain".

Jò, ga nou deur, zei 't hermandad-mannetje.

„Quoi, parole d' honneur ? Vous savez, je suis un fils de la grande rrrépublique frrrançaise !"

Jo, ga nou deur, en 't republikeintje ging deur.

Lopez in zee, brug toe, over deinende planken ik af.

Langs tjingelende gramaphone in beersaloon huiswaarts.

Sliep in onder 't monotonisch brug-gepiep, en droomde van groote vellen papier met groote woorden en groote cijfers, en 'n ontzaggelijk reservoir ijswater.

20 Jan. 1913

Jan Paul.

grondgebied van de Vereenigde Staten zou worden toegelaten.

(*Habeas corpus acte* is eene wet in 1679 in Engeland ingevoerd (de Engelsche wetten vormen den grondslag der Amerikaansche wetten) bevattende voorschriften, die de inwoners waarborgen tegen onwettige gevangenhouding.

Het verleenen van *Habeas corpus* aan Generaal Castro door den rechter steunt op de omstandigheid dat het hem bij zijne aankomst niet was toegelaten zich van een advokaat te bedienen.

In een later blad, en wel van 13n. dezer, komt het volgende voor.

Verbolgen over het uitstel van het onderzoek zijner zaak, heeft Generaal Castro, nog op Ellis Island vertoevende, zijne ontevredenheid daarover te kennen gegeven. Hij beklaagt zich er over dat de enquête, door de speciale commissie ingesteld, geschorst is, en vraagt dat een spoedige beslissing over zijne zaak genomen wordt.

C. C.

Buitenland.

DE BALKAN.

Ditmaal heeft de kabel ons, wel bij brokjes en beetjes, maar toch een volledig verslag gedaan van den voortgang der vredesonderhandelingen te Londen. Ten deele is het doel bereikt en zal hoogst waarschijnlijk verder bloedvergieting kunnen voorkomen worden. 't Zag er anders Zaterdag 18 Jannari nog al dreigend uit. De vereenigde Balkanstaten verklaarden opnieuw met de vijandelijkheden te zullen beginnen, als Turkije niet onmiddelijk Adrianopel en de eilanden in de Egeïsche zee zou afstaan. Terwijl de afgevaardigden te Londen zoo scherp hun eischen stelden, ging middelerwijl Griekenland voort met de Turksche vloot te bestoken in de Dardanellen. De groote mogendheden zonden een nota naar Londen om op het beëindigen van den oorlog aan te dringen. De verbondenen wilden echter van geen toegeven weten en eischten, dat de overgave van Adrianopel binnen acht dagen een voldongen feit moest zijn. Dat klonk als een ultimatum.

De Turken hielden vast aan hun bezit van die stad, omdat 1o de Bulgaren de minderheid vormden van de inwoners, niet alleen in vergelijking met de muselmannen, maar ook met de overige christenbevolking, 2e de stad zoo schitterend verdedigd was door het garnizoen, 3o het verlies van Adrianopel, met de tempels der Kalifs, een einde zou maken aan het prestige van den Islam; 4o de overgave van Adrianopel, als zijnde de poort van Constantinopel ook het behoud van deze stad in gevaar zou brengen. De verbonden Balkanstaten hielden echter vast aan hun eisch. Turkije schreef een volksvergadering uit op Dinsdag 21 Januari om den toestand te beraadslagen. Het gevolg was, dat Turkije begon met de helft der stad aan te bieden; dat gedeelte waar de tempels staan, moest behouden blijven. Maar Turkije's groote zwakte bestond voornamelijk in groot geldgebrek, waarin niet voorzien kon worden dan na het sluiten van den vrede. Doe nu eens iets zonder geld! In dezen benarden toestand werd den Turk het mes op de keel gezet door het werkelijke ultimatum van Bulgarije, Servië en Montenegro. Turkije stemde eindelijk toe en liet 22 Januari weten, dat Adrianopel werd afgestaan en aan de Mogendheden de quaestie over de eilanden in de Egëisch zee ter regeling werd overgelaten.

De Balkanoorlog raakt dus op een eindje.

FRANKRIJK.

Poincaré, de Minister-president, is gekozen tot President der Fransche Republiek. Briand werd door hem aangezocht een kabinet samen te stellen. Deze was er al spoedig mee klaar: President en Binnenlandsche Zaken, Briand; Justitie, Barthou; Buitenlandsche Zaken, Jonnart; Oorlog, Etienne; Marine, Baudin; Financiën, Klotz; Onderwijs, Steeg, Openbare Werken, Dupuy; Landbouw, Morel; Handel, David; Koloniën, Guisthan; Arbeid, Bernard.

TURKIJE.

De beteekenis van den oorlog.

De Koning van Griekenland heeft bij het verklaren van den oorlog aan Turkije de oude leuze van Constantijn's labarum aangeheven: „In dit teeken (des Kruises) zult gij overwinnen."

Hij noemde den oorlog een nieuwen Kruistocht en ook de andere Balkanstaten hebben aan den krijg de beteekenis gegeven van den strijd van het Kruis tegen de Halve Maan, van het Christendom tegen het Mohammedanisme.

En over het algemeen gaat de sympathie der Europeesche christenen naar de kleine christenvolken, die moedig den strijd, die reeds vanaf 1453 gaande is, hervatten om den vreemden overweldiger naar Klein-Azië terug te jagen.

Dat is de volle beteekenis van den oorlog.

Er zijn wel bladen, en goede Katholieke bladen, die met ongeloovigen glimlach de betuigingen van christenijver der Balkanvorsten aanhooren en meer den nadruk leggen op de materieele bedoelingen van machtsuitbreiding en begeerlijkheid.

Het kan ook niet ontkend worden, dat iemand als Koning Ferdinand van Bulgarije al een zonderlinge kampioen voor het christendom moet heeten. Hij die katholiek is van huis uit en aan den Duitschen Centrumsleider dr. Majunke eenmaal verklaarde, dat zijn trouw aan het H. Geloof onwrikbaar was, huwde met een protestantsche prinses van Reuss en toen de politiek het vorderde, liet hij zijn oudsten zoon herdoopen en leverde de ziel van dien jongen prins (Boris) over aan de Grieksche schismatieke kerk. De „*Osservatore Romano*" brandmerkte hem daarom als „Ferdinando Apostate", Ferdinand den Afvallige.

En Peter van Servië dan, die van het Parijsche Boulevardleven zich op den troon van Servië opwerkte, maar het bloed van Alexander en Draga, zijn wreed vermoorde voorgangers, niet van zijn koningswapen zal kunnen verwijderen, al joeg hij den laatsten Turk in de Zee.

Dat alles moge zoo zijn — het kan niet beletten, dat wij natuurlijke sympathie gevoelen voor de christenen, die tegen den Turk vechten.

Die christenen zijn schismatieken, zij hebben zich van de Latijnsche kerk losgemaakt, maar het zijn toch christenen en wie weet of de ellende van de Turksche overheersching geen straf was voor hun afval.

Wat paus Nicolaas V, drie jaren vóór den val van Constantinopel zeide, lijkt immers op een profetie:

„Nooit was het Grieksche Rijk in zulk een betreurenswaardigen toestand, nooit was het zoo nabij een prooi te worden van de Turken. Wat kan de oorzaak daarvan zijn? Voor de zonde van afgoderij heeft het volk van Israël en Juda 70 jaren in de gevangenschap van Babylon gezucht; wegens het ter-dood-brengen van den Zoon Gods zien wij zelfs het uitverkoren volk Gods tot nog toe veroordeeld om over geheel de wereld in ballingschap te leven. Nu gelooven wij niet, dat de Grieken sinds zij het katholiek geloof omhelsden afgoden hebben aanbeden of den godsmoord hebben gepleegd om daardoor verdiend te hebben de gevangenschap en de slavernij der Turken. Er moet dus een andere misdaad zijn en die kan slechts het schisma zijn, het schisma dat bij Photius begon en dat nu (in 1450) vijf eeuwen duurt... De Paus van Rome en de Westersche kerk begrijpen de uitvluchten en het uitstel van de Grieken om zich met Rome te vereenigen maar zij hebben geduld. Zij vestigen hun blik op Jezus-Christus den eeuwigen Hoogen Priester, die bevel gaf nog tot in het derde jaar te behouden den onvruchtbaren vijgenboom, dien de eigenaar wegens de onvruchtbaarheid wilde omhakken."

Het derde jaar was het jaar 1453, waarvan de 29e Mei den intocht bracht van Mohammed II in de Aya Sofia.

Nog terwijl de Turken voor de stad lagen — aldus verhaalt de Grieksche geschiedschrijver Michel Ducas, „leerde en schreef Genuadius, hoofd der schismatieken tegen de eenheid (met Rome) en stelde hij drogredenen op tegen den zeer geleerden en zaligen Thomas van Aquino en tegen den heer Demetrius van Cidon, dien hij beschuldigde in dwaling te zijn. Hij had als gezel en aanmoediger den eersten uit den Senaat, den groothertog Lucas Notaras die de schaamteloosheid tegen de Latijnen zoover dreef dat hij uitriep, toen het zoo talrijke en geweldige leger der Turken voor de stad verscheen: „Ik zou liever midden in de stad den turban der Turken dan de tiaar (hoofdtooi des pausen) der Latijnen zien heerschen."

Om één uur in den namiddag van den 29en Mei 1453 trokken de Turken Constantinopel binnen. De katholieke Christenen vluchtten naar de Aya Sofia. Ook hier volgden de moordende en plunderende Turken. Mohammed reed te paard de kerk binnen tot aan het altaar, waar hij de geloofsbelijdenis van den Islam aflegde.

Keizer Constantijn was heldhaftig op de wallen gesneuveld. Zijn hoofd werd door de Turken van den romp gescheiden, met stroo opgevuld, en als een overwinningsteeken aan de Arabische hoofden gebracht.

En hoe verging het den groothertog Lucas Notaras?

Mohammed eischte zijn jongsten zoon voor de schande op en toen de vader dit weigerde, liet de wellustige Muzelman daarna Notaras met al zijn zonen onthoofden, terwijl hij zijn dochters naar den harem voerde.

Grieken waren er toen niet meer in Constantinopel — allen waren in het kamp der Turken met ketens beladen om gevangen naar Adrianopel gevoerd te worden.

Nu begrijpt men misschien beter, waarom Turkije zoo vast hield aan het bezit van Adrianopel en Constantinopel.

Advertentien.

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN

HAVEN-NIEUWS.

VAN 18 JAN. — 1 FEBR.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pr. der Nederl.	J C Metus	18 Januari	Amsterdam	19 Januari	New-York
Venezuela	J Montero	18 „	Maracaibo	18 „	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	18 „	New-York	18 „	Maracaibo
Venezuela	J Montero	21 „	La Guayra	21 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	22 „	La Guayra	23 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	23 „	Maracaibo	23 „	New-York
Philadelphia	H Highborn	23 „	New-York	23 „	La Guayra
Venezuela	J Montero	25 „	Maracaibo	25 „	La Guayra
Prins Willem I	A R Nyboer	26 „	New-York	27 „	Amsterdam
Venezuela	J Montero	28 „	La Guayra	28 „	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	28 „	La Guayra	29 „	New-York
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	30 „	Maracaibo
Zulia	SS Morris	1 Febr	New-York	1 Febr	Maracaibo
Venezuela	J Montero	1 „	Maracaibe	1 „	La Guayra
Prins Willem IV	P C de Graaff	1 „	Amsterdam	2 „	New-York
Sachsenwald	H Hintze	20 Januari	Colon	21 Januari	Hamburg
Città di Milano	T Raffo	27 „	Génova	27 „	Colón
Belgian	Mc Cormick	28 „	Liverpool	28 „	Santa Marta
Shwarzwald	R Rautsheaplat	1 Febr	Colon	2 Febr	Hamburg
Venetia	C Segebarth	3 „	Hamburg	5 „	Hamburg

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Sirena H	18 Januari	Maracaibo	*Clicia V*	18 Januari	Maracaibo
Sofia H	18 „	Bonaire	*Nereida H*	19 „	Barahona
Electra H	19 „	Maracaibo	*Estelle H*	20 „	Isl Barloy
Meteor H	18 „	Maracaibo	*Saeta V*	20 „	Granada
Estelle H	20 „	Aruba	*Virginia H*	20 „	Vela de Coro
Margarita C	21 „	Aruba	*Sophia H*	21 „	Bonaire
Refugio H	21 „	Aruba	*Rosa Maria*	22 „	Aruba
Rosa Maria H	21 „	Aruba	*Juan Luis H*	23 „	Aruba
Yane H	21 „	Maracaibo	*Margarita C*	22 „	Rio Hacha
España D	21 „	St Domingo	*Refugio H*	23 „	Aruba
Dolores Cecilia	22 „	Aruba	*Olga Luella C*	22 „	Aruba
Estrella de mar	23 „	Guanta	*Cor de Jesus*	23 „	Aruba
Virginia H	24 „	Vela de Coro	*Electra H*	25 „	Maracaibo
			Estr d mar	25 „	Guanta

18 Jan is het Engelsch SS BANGOR naar Cuba vertrokken
28 Jan is het Noorsch SS ANTARES binnengekomen met steenkolen Het komt van Norfolk